RAPOR

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk Kazak Üniversitesi 6D030100- "Hukuk Bilimleri" Bilim Dalı Doktora öğrencisi Madiyar Nurdauletulı UMBETOV'un PhD derecesi için hazırlamış olduğu "Kazakistan Cumhuriyetinde Avukatın Hukuki Statüsünün Düzenlenmesi Meseleleri" konulu tezine yurtdışı danışmanı Prof.Dr. İlyas DOĞAN'ın değerlendirmesi aşağıda sunulmuştur.

Bilimsel Araştırmanın Teorik ve Pratik Önemi

Doktora öğrencisi Umbetov Madiyar Nurdavletulı'nın "Kazakistan Cumhuriyetinde Avukatın Hukuki Statüsünün Düzenlenmesi Meseleleri" konulu doktora tezi, şüphelilere, zanlılara ve sanıklara nitelikli hukuki yardım sağlanması sırasında oluşturulmuş halkla ilişkilerde himayeci avukatın hukuki statüsünü belirlemeye yönelik güncel meseleleri ihtiva edilmiştir. Ancak konu ile ilgili hukuk mesleğinin görevleri ve faaliyetleri hakkında gerekli bilgi eksikliği, sonuçta hukukun ve düzenin güçlendirilmesine katkıda bulunmaz, mevzubahis bu kişiler ve avukatlar arasında uyuşmazlık hadiselerine yol açılabilir ve yanı sıra vatandaşlar ve toplum için olumsuz sonuçları doğurabilir.

Kuşkusuz, üst düzey bir baro sisteminin oluşturulması ve sürdürülmesi, vatandaşların haklarının ve meşru menfaatlerinin gözetilmesi ve korunması da dahil olmak üzere, ülkede hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesinin garantisinin bir göstergesi olacağı söz konusudur. Bu bağlamda, avukatın gerekliliklerinin karşılanması ve performansının gerçekleştirilmesi için yasal garantilerin olması önemlidir. Dolayısıyla avukatın ceza sürecinde avukat olarak faaliyetinin hukuki gelişimi, hukuk mesleğinin verimliliğini artırmada yüksek düzeyde etkinlik kazanması, avukatın profesyonelliğini ve bağımsızlığını tanımlaması günümüzde güncel bir konu haline gelmiştir.

Savunuculuk, vatandaşların haklarının ve meşru menfaatlerinin korunmasını sağlayarak diğer tüm kolluk kuvvetlerinin kalitesi üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Buna yargı da dahildir.

Yukarıdaki ifadelere dayanarak, himayeci avukatın yasal statüsünün oluşumu ve yasal düzenlemesi aslında günümüzde güncel bir konudur ve bilimsel araştırma gerektirir.

Bilimsel Araştırmanın Teorik ve Pratik Değeri

Himayeci avukatın hukuki statüsünün yasal olarak sağlanması konusunda Kazakistan Cumhuriyeti ve yabancı ülkelerin mevzuat ve uygulamalarının karşılaştırmalı bir analizine dayanan çalışmanın önerileri, faaliyetinin garantileri bu alanda yasal olarak geliştirilmiş ve çalışmanın teorik ve pratik değerini yansıtmaktadır. Yazarın bu konudaki çalışmaları Kazakistan'da ve yabancı bilimsel dergilerde yayınlanmış çalışmaları onun yetkinliğini kanıtlıyor.

Araştırmanın Yapısı ve Kapsamı

Tez araştırmasının yapısı birkaç bölüm ve iç bölümlerden oluşur ve konuları yapısal olarak birbiriyle ilişkilidir. Birinci bölüm, avukatın usule ilişkin durumu da dahil olmak üzere nitelikli adli yardım almanın koşullarını ele almaktadır, ikinci bölüm savunuculuk ile ilgili ilkelerin esasları incelenmektedir. Tezin üçüncü bölümü ise, belirli bir himayeci avukatın yasal statüsü ve yetkileri ile ilgilidir.

Bilimsel Araştırmanın Yeniliği

Tez düzeyinde, genel olarak avukatın kolluk kuvvetlerinde hak ve sorumluluklarının genişletilmesine ilişkin teorik, yasal ve pratik meselelerin kapsamlı şekilde araştırma çalışmasına yansır. Savunuculuğun hukuk mesleğinin bir kolluk kuvveti olarak tanınması, cezai işlemler sırasında cezai kovuşturma çalışmalarını yürüten organlar ile eşit olması ve bu alandaki mevzuatın iyileştirilmesini önermesiyle kanıtlanmaktadır.

Tezin Savunulması Önerisi

Sonuç olarak, yukarıda bahsedilenlerin temelinde hazırlanan doktora tezinin seviyesinin, teorik ve uygulamalı öneminin "İlmi derece verme" yönetmeliğinin şartlarına uygunluğunu baz alarak, 6D030100 – "Hukuk Bilimleri" Bilim Dalı Doktora öğrencisi Madiyar Nurdavletulı UMBETOV'un PhD derecesi için hazırlamış olduğu "Kazakistan Cumhuriyetinde Avukatın Hukuki Statüsünün Düzenlenmesi Meseleleri" konulu doktora tezini savunmaya hazır olduğunu belirterek savunulmasını öneriyorum. (01.12.2020)

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Kamu Hukuk Bölümü
Başkanı
Prof. Dr. İlyas DOĞAN

ПІКІР

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің 6D030100-«Құқықтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін дайындаған докторант Мадияр Нұрдәулетұлы УМБЕТОВ-тің «Қазақстан Республикасындағы адвокаттың құқықтық мәртебесін реттеу мәселелері» тақырыбындағы диссертациясына шетелдің кеңесшісі проф.др. Ильяс ДОҒАН-ның бағалауы төмендегідей берілген.

Ғылыми зерттеудің теориялық және практикалық маңызы

Докторант Умбетов Мадияр Нұрдаулетұлының «Қазақстан Республикасындағы адвокаттың құқықтық мәртебесін реттеу мәселелері» тақырыбындағы докторлық диссертациясында күдіктілерге, қылмыскерлерге және айыпталушыларға білікті құқықтық көмегін көрсету кезінде туындайтын қоғамдық қатынастардағы қорғаушы адвокаттың құқықтық мәртебесін анықтауға бағытталған өзекті мәселелер қамтылған. Алайда, аталған мәселе бойынша құқықтану мамандығының міндеттері мен қызметтері туралы қажетті ақпараттың болмауы түптеп келгенде, құқықтық тәртіпті нығайтуға ықпал етпейді, бұл мәселе осы тұлғалар мен адвокаттар арасындағы қайшылықтарды тудырып, сондай-ақ азаматтар мен қоғам үшін жағымсыз салдарларға әкелуі мүмкін.

Әрине, жоғары деңгейдегі адвокатура жүйені құру және қолдау, елде құқық үстемдігін оның ішінде азаматтардың құқықтары мен заңды мүдделерін қадағалау және қорғауды нығайту кепілінің көрсеткіші болары сөзсіз. Бұл тұрғыда адвокаттың талаптарын орындауға және оның қызметін жүзеге асыруға құқықтық кепілдіктердің болуы маңызды. Осылайша, адвокаттың қылмыстық процесте адвокат ретінде қызметінің құқықтық дамуы, құқықтану мамандығының тиімділігін арттыруда жоғары нәтижеге ие болу және адвокаттың кәсіби біліктілігі мен дербестігін айқындау бүгінгі таңда өзекті мәселеге айналды.

Адвокаттық қызмет - азаматтардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауды қамтамасыз ете отырып, барлық басқа құқық қорғау қызметінің сапасына тікелей әсер етеді. Оның ішінде сот жүйесі де бар.

Жоғарыда айтылған тұжырымдарға сүйенсек, қорғаушы адвокаттың құқықтық мәртебесінің қалыптасуы және құқықтық реттелуі іс жүзінде бүгінгі күннің өзекті мәселесі болып табылады және ғылыми зерттеулерді қажет етеді.

Ғылыми зерттеулердің теориялық және практикалық құндылығы

Қорғаушы адвокаттың құқықтық мәртебесін заңды түрде қамтамасыз ету жөніндегі Қазақстан Республикасы мен шет елдердің заңнамалары мен тәжрибелерін салыстырмалы талдауға негізделген зерттеу жұмысының ұсынымдары және оның қызметінің кепілдіктері осы салада заңды түрде өзірленген және зерттеудің теориялық және практикалық құндылығын көрсетеді. Автордың осы тақырып бойынша Қазақстандық және шетелдік ғылыми журналдарда жарияланған зерттеу еңбектері оның біліктілігін дәлелдейді.

/қолы бар/

Мәрі: /Түркия Мемлекеті 1923. Анкара Хажы Байрам Вели университеті Заң факультеті /

Зерттеудің құрылымы мен көлемі

Диссертациялық зерттеудің құрылымы бірнеше бөлімдер және ішкі бөлімдерден тұрады және тақырыптары бір-бірімен құрылымдық жағынан өзара байланысты. Бірінші бөлімде адвокаттың білікті құқық көмегін алу шарттары, оның ішінде адвокаттың әдістемелік жағдайы да қамтылады, ал екінші бөлімде адвокаттық қызметке қатысты қағидалардың негіздері қарастырылады. Дипломдық жұмыстың үшінші бөлімі белгілі бір қорғаушы адвокаттың құқықтық мәртебесі мен өкілеттіктеріне қатысты.

Ғылыми зерттеудің жаңалығы

Дипломдық жұмыс деңгейінде жалпы құқық қорғау органдарындағы адвокаттың құқықтары мен міндеттерін кеңейтуге қатысты теориялық, құқықтық және практикалық мәселелерді жан-жақты зерттеу жұмыстарында көрініс табады. Адвокатураның құқықтану мамандығын құқық қорғау органы ретінде тануы, қылмыстық іс жүргізу кезінде қылмыстық құдалау жұмыстарын жүргізетін органдармен тең құқықтылығы және осы саладағы заңнаманы жетілдіру ұсынысы соның айғағы.

Дипломдық жұмысты қорғауға ұсыныс

Қорытындылай келе, жоғарыда айтылғандардың негізінде дайындалған докторлық диссертация деңгейінің, теориялық және практикалық маңыздылығының "Ғылыми дәреже беру" ережесінің талаптарына сәйкестігін негізге ала отырып, 6D030100 – «Құқықтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін дайындаған докторант Мадияр Нұрдәулетұлы УМБЕТОВ-тің «Қазақстан Республикасындағы адвокаттың құқықтық мәртебесін реттеу мәселелері» тақырыбындағы докторлық диссертациясын қорғауға дайын екендігін білдіремін және оны қорғауға ұсынамын. (01.12.2020)

Анкара Хажы Байрам Вели университеті
Құқық факультеті, қоғамдық құқық кафедрасының меңгерушісі,

Проф.Др. Ильяс ДОҒАН
/қолы бар/

Морі: /Түркия Мемлекеті 1923. Анкара Хажы Байрам Вели университеті Заң факультеті /